

ذکر اللہ

معارف و مسائل

ایضاً

مرشد الموحدين حضرت علامہ
حضرت حماد اللہ ہاليجوي نور اللہ مرقدہ

سمیٹینڈر

مولوي سليم الله سومرو

ذکر اللہ

معارف و مسائل

افادات از
مرشد الموحدين قطب الاقطاب
حضرت حماد اللہ ہاليجوي نور اللہ مرقدہ

سميٹيندر
مولوي سليم اللہ سومرو

مکتبہ حماديه
درگاہ ہاليجوي شريف

فهرست

5	خدا تعاليٰ جو ذکر
7	ذڪر ۽ ان جا طريقا
8	بيعت ۽ ذڪر جو طريقو
12	بيعت جا الفاظ
14	عورت کي وظيفي طور ذڪر ڏنائون
14	طالب العلم لاءِ ذڪر ۽ تعجد
15	ذڪر متعلق هڪ اشڪال ۽ ان جو جواب
18	ذڪر لاءِ خاص وقت جي ضرورت نه آهي
19	ذڪر لاءِ ڪيترو وقت ڪڍجي
22	جيترو به موقعو ملي خدا جي يادگيري ۾ گهارجي
23	ذڪر ڪيتري بلند آواز سان ڪجي
23	نماز ۽ ذڪر ۾ شيطاني خيال اچن ته ڇا ڪجي
26	ذڪر جا معارف ۽ مسائل
26	نماز کان اول ذڪر يا پوءِ؟ هڪ اختلاف ۽ ان جو جواب
26	ذڪر ۾ دل جو چرڻ
27	ذڪر ۾ موج ۽ مستي جو حڪم
27	ذڪر کان بعد واري دعا جي قبوليت
28	ذڪر ۽ عبادت ۾ اڳرائي ڪرڻ گهرجي
29	ذڪر اذڪار ۽ مقصد جو حصول
30	ذڪر سان حالت جو بدلجڻ
30	ذڪر جي نصيحت
34	ذڪر ۽ شيطاني وسوسا
35	صوفياءَ ڪرام جو به ذڪر به ساڳيو ئي آهي
36	ذڪر ۾ همت کان ڪم وٺجي

36
37
38
39
39
41
42
42
44
44
45
46
47
47

دل ۾ صرف الله جي ياد هجي
سالڪ ۾ ڏڪر
ڏڪر سان دل روشن ٿي پوندي آهي
دل ۾ الله جو تعلق ٻوڪجي
ڏڪر ڪرڻ ۾ مختلف حالتون
ڏڪر اڌ ڪارند ٿو پڄي ڇا ڪجي؟
دل جي صفائي، لاڙ ڏڪر جي ضرورت
سالڪ کي سلوڪ ۾ استقامت ڪرڻ گهرجي
ڏڪر جي توفيق الله طرفان آهي
مڪ وٺڻ جو ڏڪر ۾ مشغول ٿي وڃڻ
الله الله الله
قلب هميشه ڏڪر ۾ مشغول هجي
ڏڪر ۾ فڪر سان روح کي رزق ملي ٿو
ڪلمه لا اله الا الله جي تورد

خدا تعاليٰ جو ذڪر

پيارا ! توکي ڄاڻڻ گهرجي ته سڀني عبادتن جو خاص مطلب ۽ خلاصو ۽ مدعا آهي. خدا تعاليٰ کي ياد ڪرڻ، نماز، مسلمانن جو سڀ آهي ۽ ان مان به مقصد آهي. خدا تعاليٰ کي ياد ڪرڻ جيڪي طرح فرمايل آهي ته:

”إِنَّ الصَّلَاةَ تَتَّبِعِي عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالذِّكْرُ لِلَّهِ أَكْبَرُ“

(يعني. تحقيق، نماز وٽ ۽ بچڻي ڪم کان روڪي ٿي ۽ خدا جي يادگيري، وڏي شيءِ آهي).

قرآن پڙهڻ، سڀ کان پلي عبادت آهي. سو ان ڪري جو اهو خدا تعاليٰ جو ڪلام آهي ۽ سندس يادگيري نهايت ئي ۽ جيڪي ان به آهي. تنهن مان خدا تعاليٰ جي يادگيري ٿاڙي رهي ٿي. هي مان مدعا آهي. نفس جون خواهشون پڇڻ، انهيءَ لاءِ ته ڄڻهن دل شمعون جي تڪليف کان ڇڻندي. ٽڻهن صاف ٿيندي ۽ ذڪر جي اثر قبول ڪري ڄڻ ٿيندي. ڇاڪاڻ جو جيڪڏهن دل، نفسي شمعون سان ڀريل هوندي ته انهيءَ کي خدا جي يادگيري ڪرڻ مشڪل آهي. ٽڪري اها منجهس ڪو اثر ڪندي ۽ حج، يعني خدا جي گهر جي زيارت مان مطلب آهي ته گهر جي مالڪ جي يادگيري پوي ۽ سندس لفظ جو شوق رهي. ٽڻهن هان سمجهيو ته سڀني عبادتن جو منڍ ۽ مغز، ذڪر يا خدا تعاليٰ جي يادگيري آهي. بلڪ اصل مسلمانن ”لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ“ جو ڪلمو آهي ۽ اهو مکيه ذڪر آهي ۽ سڄي عبادتون انهي ذڪر جي تائيد لاءِ آهن. خدا تعاليٰ کي ياد ڪرڻ، تنهن ذڪر جو ڦل هي آهي ته خدا تعاليٰ توکي ياد ٿو ڪري ۽ انهيءَ کان مٿي ٻيو ڪهڙو ڦل هوندو؟ انهيءَ ڪري خدا تعاليٰ فرمايو ته ”فَدَكِّرُوا لَكُمْ ذِكْرَكُمْ“ (يعني. مون کي ياد ڪريو ته آءٌ اوهان کي ياد ڪيان).

اها يادگيري، مناسي هئڻ گهرجي ۽ جي مناسي نه هجي ته ڪثرت سان نه ضرور هجي ۽ اسان جو پلوت انهيءَ سان پتل آهي. انهيءَ ڪري